

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ars Semper Gaudendi

Demonstrata Ex Sola Consideratione Divinae Providentiae Et Per
Adventuales Conciones

Laetitiae Perfectae Artificium In Conscientiae Recta Efformatione
inuentum, & per Adventuales Conciones expositum ac demonstratum

Sarasa, Alfonsus Antonius de

Antverpiae, 1667

§. V. Exponitur quid ad substantiam bonae Confessionis requiratur: eamque
impossibilem non esse, eâdem operâ contra haereticos demonstratur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11367

Ex his satis hypothesibus Confessio omnium peccatorum impossibilis

Confessionem impossibilem esse adstruere, infinita quòd sit scelerum multitudo, quæ pœnitentis memoriam longè excedat? At infinitudinem illam quis inuexit, nisi mera fingendi libido? Profectò si verum est; omnes omnino concupiscentiæ titillationes & impetigines peccata esse, & quidem mortalia; rursus omnia omnino proborum opera, hoc est actiones etiam naturales, affectiones, desideria, cogitationes denique omnes, scelera esse & rursus mortalia, cum naturâ suâ non dentur venialia; fateor Confessionem institui non posse quæ peccata omnia complectatur. At quis orthodoxus docuit hæc omnia passim esse scelera? & quis omnia sic docuit explicanda, vt ne vnum quidem integritati Confessionis materiali detrahatur? Hæreticorum commenta hæc sunt, errorem alterum ex altero trahentium vt sic catenam conficiant quâ sese irretiant, & ignorantium mentes sibi deuinciant. Falsa affingunt saluberrimo Sacramento, vt in inuidiam trahant à Christo instituta peccatorum remedia, ab iisque peccatores deterreant, dum persuadent esse adynata. Ablegatis itaque ad Geneuæ stagna & paludes hisce figmentis, quid ab Ecclesiâ ad instituendam legitimè Confessionem requiratur, videamus porrò: istud illicò perspecturi, quàm facilis, & humanæ infirmitati quàm accommoda sit hæc medicina, quam sola aut animi peruersitas, aut certè ignorantia facit esse difficilem.

§. V.

Exponitur quid ad substantiam bonæ Confessionis requiratur. eamque impossibilem non esse, eâdem operâ contra hæreticos demonstratur.

Omnia mortalia peccata in Confessione aperienda esse probatur primò.

Secundò.

Atque istud imprimis statuendum est, omnium prorsus quorum sibi mens est conscia, peccatorum mortalium faciendam esse integram in hoc tribunali Confessionem, neque quidquam prudenter reticere posse. *Primò* quidem, quia thronus gratiæ est, vt dixisse me memini: gratia autem aut impunitas scelerum non datur, nisi quæ peritur: non petitur verò gratia crimini, quod à reo non exponitur. *Secundò*, quia tota tribunalis hujus jurisdictio, hominibus tamquam Christi Vicariis demandata cum sit, manifestum est id illis incumbere, vt non pro suo libitu, sed

19.

Hic. 1.

sed

sed pro rei grauitate & iusticiâ, gratiam reo impertiant. Ac pro-
 Trid. sess. 14. c. 5. inde statuit Tridentinum, necessario omnia ad eos mortalia cri-
 mina esse deferenda. Constat enim Sacerdotes iudicium hoc incognitâ
 causâ exercere non potuisse, si in genere dumtaxat, & non potius
 in specie ac sigillatim, sua ipsi peccata declarassent, vnde legitime
 constare possit, cuius rei, reo facta sit gratia, & quantum à Deo
 Hic n. 9. beneficium acceperit. Tertio, cum, vt paullo antè dixi, numquam
 vlli peccato fiat gratia impunitatis, quin & gratia sanctificans, &
 perfecta, non reconciliatio tantum, sed & amicitia cum Deo
 ineatur; euidens nunc est, omnia omnino peccatori condonanda
 esse scelera, vnum dum remittitur: ne vno eodemque tempore
 amicus sit atque hostis Dei. Omnia itaque remitti cum debeant
 scelera, vt condonentur singula; non condonentur autem
 quæ non exponuntur, euidens fit exponenda omnia. Quarto
 Trid. ibi. 2. denique, cum non judicialis tantum, sed & medicinalis sit tota
 hæc actio, liquidò rursus constat, omnia penitus animæ vul-
 nera, morbos atque vlcera apertè esse detegenda. Qui verd
 secus faxint, inquit Tridentinum, & scienter aliqua retinent,
 nihil diuinæ bonitati remittendum proponunt, quantumuis reli-
 qua proponant omnia. Si enim erubescat egrotus vulnus medi-
 co detegere, quod ignorat, medicina non curat. Neque etiam
 censendus est animæ suæ sanitatem, & vitam multum ex-
 optare, qui non vult integram. Omnia itaque, & quidem
 occultissima vulnera detegenda sunt, vt sincera fiat animæ me-
 dicina.

20. Verum, quamuis accuratissimam scelerum Confessionem
 requirat institutus à Christo thronus gratiæ, non tamen mul-
 titudinem criminum reus exhorreat, neque sibi persuadeat
 eâ obruendum se. Multò autem minùs impossibilem dicat
 Decretum Concilij Tridentini Confessionis speculans.
 eiusmodi Confessionem, aut carnificinam appellet, inquit
 Trid. ibi. 3. Concilium: Constat enim nihil aliud in Ecclesiâ à penitentibus
 exigi, quàm vt postquam diligentius se excusserit, & Conscien-
 tiæ suæ sinus omnes & latebras explorauerit, ea peccata con-
 fiteatur, quibus se Dominum & Deum suum mortaliter offen-
 disse meminerit. Reliqua autem peccata, quæ diligenter cogitanti non
 occurrunt, in vniuersum, eadem Confessione inclusa esse intelligantur.
 En legis, quam atrocem & crudelem vociferantur hæretici, diui-
 num, humanæque imbecillitati accommodum temperamentum.

cui nihil admodum est quòd se humana ratio proteruè opponat, aut peccatorum exponendorum multitudine obruendum sese pœnitens ex vano suspicetur.

Venialia non sunt necessaria materia Confessionis. Exinde enim constat, nulla peccata venialia, necessariam esse Sacramenti hujus materiam. Quòd etiam diserte Concilium hęc verba docet. *Nam venialia quibus à gratiâ Dei non excludimur* (en apertam Calviniani dogmatis condemnationem) *in que frequentius labimur, quamquam rectè & utiliter, citraque omnem presumptionem in Confessione dicantur, quod piorum hominum usus demonstrat; taceri tamen citra culpam, multisque aliis remediis expiari possunt.* Ex quibus istud nunc patet, non admodum sollicite in venialia peccata inquirendum esse, neque anxie, ne elabantur, infigenda memoriæ. Nam si ea non tenemur lege vllâ in Confessione exponere, nulla etiam incumbit ea inuestigandi necessitas. *Deinde* quamvis piè de iis se accuset reus, non tamen multum infumat operâ, vt exponat omnia: nam præterquam quòd id fieri omnino non possit, nihil tamen de Confessionis sinceritate discedet, si non confiteatur singula. *Tertiò,* denique si dum in venialia inquit, animum sibi perturbari perſentiscit, aut sollicitudine nimia peruestigandi singula, aut anxietate iudicij ferendi, aut aliâ quâcumque capitis defatigatione fatiscere, tum sanè utilissimum est curam hanc deponere, examen abrumpere, eaque patefacere tantummodò, quæ citra omnem molestiam memoriæ occurrerint. Sic rectè stabit Confessione debitus valor, & fructus exoptatus Sacramento.

Quomodo examinanda sint venialia in ordine ad Confessionem.

Non examinanda venialia, si animus iis perturbetur, aut defatigetur caput.

Qui conscientiam habent, facile mortalium scelerum recordantur.

De mortalibus autem peccatis si agamus, tum verò peto ego, an homines frugi, pietatisque utcumque amantes (his enim præcipuè hæc scribimus) tam frequentia passim committant scelera, vt eorum numero, ea dum indagant, obruantur? Certè hæc nemo mihi, nisi insanire libeat, vñquam persuaserit: nimis alta, tanti ponderis res, in tam teneris mentibus infigit vestigia, quàm vt tam facile queant obliuione obliterari. Ostendent ea se, etiam inuitis, factumque dissimulantibus. Iis igitur non erit admodum difficile omnia, quibus mortaliter Deum offenderint, explicare. Nimis fidelem habent Conscientiam, quàm vt sibi quidquam per incuriam, in tanti momenti re patiantur elabi. Non igitur hæc in parte sint anxij; aperiet se aut suâ sponte, aut minimo

21.

Trid. ibid.

22.

minimo apposito studio, quod latet vlcus, vbi tanta est aper-
riendi lubentia.

23. Quod si tamen quis in omnia projectus scelera vitam egerit, omnique salutis abjectâ curâ, per multos jam annos vitis infe-
nerit, & nullâ aut recti, aut pudoris, aut Dei reuerentiâ in om-
ne per summam impudentiam sese neias dederit; fateor huic
homini tam projecto & perduto, difficile fore admodum singu-
lorum meminisse, quorum tanta est copia, & quæ, quia sic quasi
per contemptum sunt patrata, nullam omnino aut certe valde
tenuem sui memoriam reliquere. Ne tamen de integritate Con-
fessionis desperet, si bonâ fide agat, omniaque, prout potest
explicare statuerit: nam si Confessionem materialiter integram
instituire non potest, potest tamen formaliter absolutam. Hoc
est, quamuis ob ingentem peccatorum longo vsu & tempore ag-
gestorum multitudinem, fieri fortasse non possit, vt omnem sce-
lerum materiam exhauriat, sic vt nullum prorsus sit quod non
explicet; potest tamen ea patefacere, quæ in præsentiarum, dum
sicer gratiæ adeundus est thronus, post diligentem excussionem
memoriæ occurrerint. Atqui nihil vltius requiri disertè docet
Tridentinum, vti jam vidimus n. 20. Quid ergo cauillos hîc
quærent hæretici; quid nobis impossibilem legem obtrudi puti-
de criminantur? An quisquam sanæ mentis dixerit, ea expone-
re verbis me non posse, quæ reipsâ occurrunt memoriæ? quid
igitur garrunt, quid inuidiam Sacramento creant meris falsimo-
niis?

*Qui diu
peccatis af-
suevit, con-
fiteatur ea
quorum
suum recor-
datur.*

24. Adde, quòd, vti rursus clarè tradit Concilium, *reliqua pecca-*
ta quæ diligenter cogitanti non occurrunt, in vniuersum, eadem con-
fessione inclusa esse intelligantur; ac proinde cum iis quæ rite sunt
exposita, etiam virtute clauium condonata. An benignior reo
potuit offerri conditio? Atqui exinde consequitur, Confessione
rite peractâ, nullum prorsus pœnitenti, in præteritam vitam in-
quirendi vltius onus incumbere. Non enim aut quæstor vllus,
aut etiam debitor, postquam aut ille Reipublicæ & Principi, aut
hic creditori rationes accepti & expensi æris exposuit fide sin-
cerâ & optimâ, eaque à Principe aut creditore subscriptæ fue-
rint, sic vt exinde constet datis rationibus eos penitus acquieuis-
se; non inquam vlla iis superest obligatio, rem omnem ordiri
ab ovo, syngraphas rursus discutere, singula debita ad calculos
reuocare.

*Et reliqua
quæ bonâ
fide omisi
peccata, et-
iam con-
donantur.*

*Neque am-
plius ea
sunt inuis-
tiganda.
Exponitur
simili.*

reuocare. Intolerabile id esset profectò onus, neque humano commercio vllatenus accommodum. Deponat sanè curam inutilem, & quæ non exigitur; sufficit quæ data est ratio & transacta legitime; neque enim aliam, quàm quæ adhibita est, diligentiam requirit Princeps, aut ratione bonâ potest exigere. Si quid interim imprudenter erratum est, condonatur vtrimque. Et hæc quidem transactionis natura est; hoc certè est rationes concludere iisque finem facere, ne numquam rerum agendarum finis sit. An igitur accepti expensique commentaria numquam tenetur posthac inspicere, vt errorem fortè commissum inuestiget? Minimè gentium. Occludat ea sanè, occlusisque placide indormiat. Quòd si tamen sine vllò studio rem indaganti, syngrapha aliqua debitumue occurrerit in rationes datas deductum quod non sit, vnde tamen in ære Principis sese adhuc esse certò liquidòque cognouerit, sanè eam in rationes primo tempore dandas, coniiciat; neque, cùm fide bonâ rem agi perspexerit, Princeps aut creditor humanus errori commissio quidquam succensabit. Ita age peccator, & pacata sunt omnia. Si quidquam à te scelerum bonâ fide omissum fuit, eadem quam sincerâ mente instituisti Confessione inclusum & condonatum esse intellige. Humanissimum habemus & Principem & creditorem. Nil ultra exigit, neque nouum à te peccatorum examen vult institui, ne durissimum tibi iugum incutiat, qui non nisi suaue admodum sese hominum ceruicibus imposuisse gloriatur. Igitur præteritis eruderandis, & ad nouum calculum reuocandis prorsus abstine: modò eâ sis mente, vt si casu aliquo, nulloque adhibito studio quidquam in mentem venerit, quod certò & non dubiè à te commissum sit nec tamen expositum, proximâ istud Confessione sis aperturus. Viue interim securus bene peractâ re; & cùm indirectè condonatum id jam sit, non est quod illico rursus ad Confessionis tribunal præter consuetum ordinem accurras: sufficiet peccatum istud confiteri, tùm cùm aliorum scelerum, aut voluntaria, aut præcepta fiet Confessio. Quid hîc rursus est impossibile? imò quid ex diuerso non est omnino placidum, & rationi humanisque moribus prorsus consentaneum? poteratne benignior exigi scelerum Confessio?

*Sed si forte
occurrerit,
non statim
sedi proximâ
confessione
exponenda.*

*Diligentia
moralis ad*

Neque quisquam hîc mihi importunus oggerat, diligentem quam Tridentinum exigit criminum discussionem & examen, carnificinam

carnificinam esse; diligentiam hanc esse prorsus intolerabilem, vtpote de quâ præstitâ, nemo sibi possit fidem facere, reique bene transactæ præstare fiduciam: hæc enim à me Tract. 11. §. 2. & §. 6. regulâ 1. & 2. complanata sunt: ostensumque moralem, id est humanis moribus *usitatam* & *accommodam* inquisitionem requiri tantummodo. Eam autem *usitatam* dicimus, quam viri prudentes, in aliis rebus alicuius momenti indagandis, solent impendere: humanis autem moribus *accommodam* appellamus, quæ sine ingenti capitis perturbatione, atque animæ totius delatigatione, placidè fit & tranquillè: denique si ea sit, cui meritò prudens debeat acquiescere. Cardinalis Lugo eam solummodo docet adhibendam esse discussioni diligentiam, quæ Pœnitentiæ Sacramentum in invidiam non trahat, illudque Pœnitenti serivò agenti non reddat odiosum. Moralis hic inquirendi modus in quo consistat, rectè id exponit Melchior Canus. *Verbi gratia, inquit, si ego adhibui aliquam diligentiam, & per parvam ulteriorem probabiliter existimo aliqua mortalia fore in memoriam reuocanda, teneor ulterius inquirere. Quòd si putem nullum aliud peccatum venturum in mentem, nisi forte ingenti quadam discussione, & magni temporis inquisitione, non oportet esse sollicitum: satis nempe est illa mediocris, & humana diligentia.* Ita ille. Vnde istud rectè arguas, multò minus de diligentia adhibita debere esse sollicitum eum, qui postquam animæ sinus omnes est rimatus, ita secum statuit, nihil admodum ei venturum in mentem, quantumcumque tum de rebus à se peractis cogitet. Quæso an isthæc diligentia humanas vires superat, aut pœnitentis carnificina vllò jure est appellanda?

examen peccatorum sufficit.

Qua diligentia dicatur modis aliis.

Lugo. de Pœnit. disp. 16. sect. 14.

Canus Relectione de pœnit. parte 6.

26.

Quòd si verò, carnificinæ huic stabiliendæ afferas incertitudinem quâ sæpe distinctetur animus, dum firmum fixumque de rebus à se peractis iudicium nequit ferre, & sic dubitationibus miserè intricatur; huic sanè incommodo jam à nobis obuiam itum est satis. Juuerit tamen dicta compendio repetere, & Confessione faciendæ applicare.

1.

Atque imprimis istud statuimus, inter id quod Probabile est & Dubium, magnum omnino esse, quin & immane discrimen: quod quidem Tract. 6. num. 2. & seq. rursus Tract. 11. num. 51. luculentè satis explicuimus. Unde istud planum fecimus ibidem num. 52. eum qui probabili ratione potest decernere, sese

Qui probabiliter statuit se non peccasse, non potest ea confiteri.

Hic Tract. 6. n. 2. & seq. Tract. 11. n. 51.

aut.

aut non egisse id quod peccatum sit; aut in eo quod egit, non peccasse; aut si certus de actione & scelere fuerit, tamen probabiliter ratione statuit, crimen aliquando se fuisse confessum; hæc inquam si potest eo modo decernere, etiam debere se ab omni crimine innocentem declarare. Fusè id ostensum est superius. Unde id consequitur neque debere neque posse, in Exomologesi, sese criminis nocentem acculare.

Quod si verò nullum, ne probabile quidem, pro parte alterutra iudicium ferre possit, sed dubia utrimque mens hæerit, tum rursus discriminanda est dubitatio. Nam aut certus esse potes de perpetrato à te scelere, dubius verò an id aliquando in Confessione exposueris; aut sanè de ipso crimine potest esse dubitatio, an id verè commissum sit.

Certus de peccato, dubius an confessus sit, tenetur illi confiteri.

Et si de scelere quidem constet, dubitas autem an Exomologesi facta fuerit expiatum, tum sanè diximus Tract. 6. num. 38. Confessionem sine vilo dubio instituendam. Certum enim cum sit debitum, satis constat illi dubiâ solutione minimè satisfieri.

Dubius an fecerit id cui cerò annexum est peccatum, debet deponere dubium, & statuere non fecisse.

Si autem de peccato ipso dubitatur, id quidem iterum distinguendum est. Nam aut dubium incidit, an actio illa à te fuerit aliquando exercita, cui, si sit præstita, dubium non est annexum esse peccatum; v. g. perjurium; quod quidem constat si ne scelere numquam præstari; dubitas autem an id præstiteris. Et tunc quidem dictum est ibidem num. 53. & seq. non tantùm posse, sed & debere Conscientiam, criminis se absolueri. Unde istud sequitur ne quidem posse dubitantem, se de sic dubio scelere accusare, cum ostensum sit debere sese absolueri, & pro innocentia suâ dicere sententiam. Ad hoc ergo conitti debet, & dubitationem animo eximat.

Qui solet tentationibus resistere si dubitat an certa cuiusdam non consenserit non potest illud confiteri.

Sin verò constat sese actionem aliquam exhibuisse, quæ & sine scelere & cum scelere potest committi, dubitat autem animus an scelere sese implicuerit, tum tandem ad præsumptionis regulam recurrentum esse statuimus ibidem num. 51. & seq. & si quidem is sis, qui peccata actionibus eiuscemodi intercurrentia solitus es euitare, liquidò statue sine dubio non peccasse te. Hinc qui solitus impudicitiam omnem exhorrescere, eiusque primis instigationibus validè resistere, dubitat an cuiusdam obortæ impetigini consenserit, statuatur certò, consensum omnem fuisse denegatum; præsumptio enim habetur ex consuetis, & sese à Confessionis

2.

3.

Hic Tract. 6. n. 38.

4.

Ibid. n. 53. & seq.

5.

Ibid. n. 51. & seq.

feffionis onere liquidò absoluat.

6. Ex aduerso autem, si quis facilè sese abripi, & passim videat sceleribus implicari; neque adeo peccandi pericula solitus sit euitare, vt ea quinimo studiosè quærere communis ei sit mos, tum sanè statuat se peccasse actione eâ de quâ dubitat, actumque confiteatur.

Qui solet tentationibus consentire, & dubitat an confesserit, statuat se confesisse, & confiteatur.

7. Tandem, quòd si præ mentis imbecillitate & iudicij impotentia, ex regulis jam traditis dubitationem animus non potest deponere, tum certè dubia peccata iudicarem esse aperienda vt dubia; non aliâ inductus ratione, quàm quòd ita terat communis praxis & piorum hominum consuetudo. Atque hæc quidem de dubiis.

Qui dubit non potest deponere confiteatur dubium.

27. Certa verò & in comperto cum sunt scelera, tum quidem sic statuit Tridentinum, non in genere dumtaxat, sed in specie ac sigillatim peccata declaranda. Sed neque hic quidquam est molestiæ, quæ facilè superari non possit. Nam quamuis subtilior videatur peccatorum ea distinctio, quâ singula ad suas species reuocantur, quàm vt ea ab ignaris hominibus in sua membra metaphysicè possit dispesci; istud satis constat, tam exactam specierum omnium scientiam pro exomologesi ritè instituendâ minimè requiri; vulgarem sufficere notamq; passim omnibus criminum differentiam. Qualis ea sit, & vnde desumenda, exactè à P. Francisco Suarez exponitur. Rursus, inquit, non obstat difficultas quæ esse solet in discernendis speciebus mortalibus: nam etiam sufficit quòd regulariter notæ sint, saltem vulgari quodam modo per diuersitatem præceptorum, & rerum seu materiæ circa quas peccatur, vel etiam virtutum quibus peccata opponuntur. Et deinde Confessoris scientia & diligentia debet in hoc supplere ignorantiam pœnitentis. Ac denique si factâ morali diligentia, aliquid ignoratum fuerit, & eâ ratione prætermissum, illud non obstabit valori Confessionis & Sacramenti. En totam quæ hâc in parte occurrere poterat difficultatem, à summo Theologo clarè deterfam.

Qualis scientia requiritur, vt peccata in suas species distinguantur.

Suar. in 3. Part. 10. 3. Disp. 22. sect. 2. a. tert. 1.

28. Minorem habet peccatorum numerus sigillatim explicandus. Nam si in comperto sit pœnitenti quoties peccarit, facile est numerum exponere. Si verò id tam exactè non recordetur, sufficit vt eum dicat numerum, qui ad verum proximè accedat, dicatque v. g. vigesies plus minùsue facto per meram ignauiam non interfui. Neque si deinde certò compererit vigesies bis aut

Quomodo peccatorum numerus sit exponendum.

ter peccasse se, quidquam necesse est, vt certum hunc numerum, quem vt incertum antea fuerat confessus, rursus proximam exomologesi fateatur, cum sufficienter Confessione primam fuerit expositus. Ita visum est grauissimis Theologis. Denique si tanta sit scelerum in eadem specie multitudo, vt ne dubio quidem modo ea possit enumerare; tum sane tempus quo sic sceleribus operam dedit, eorumque numerum per dies, septimanas, aut menses exerceri solitum, confuso saltem modo fateatur. Sic nempè prostibulum, si alias impudicitiarum numerum inire nequiverit, satisfaciet, si dicat per quinque v. g. annos omnibus omnium ordinum hominibus fuisse expositum, animumque habuisse peccandi cum omnibus passim occurrentibus, eosque per septimanas singulas, haud multo secus fuisse v. g. decem aut duodecim. Nam vt rectè Cano, *ex eo tantam accipit Confessor notitiam, quantam opus est ad quemcumque finem Confessionis consequendum; imò quantam potest penitens dare, etiamsi exprimat sexies millies peccasse. Non ergo debet Confessor vexare penitentem punctim interrogando de numero, per anxiam & puerilem superstitionem, faciens eos vel mentiri, vel certè falsum dicere.* Ita ille. Diutius hisce, vtpote passim notis, non immoror. Sufficit mihi singula quæ in Confessione occurrere possent molesta delibanti, demonstrasse, ex vano esse difficultates illas quas heterodoxi sibi fingunt, eas Confessionem vt affingant; nullamque carnificinam pro sacro hoc tribunali exerceri, nisi pro male sentientium ingenio. Nouimus eorum artes & fallacias: jugum calumniantur esse intolerabile, vt istud tantò liberius & peruicacius excutiant. Atque hæc sunt quæ Confessionis substantiam spectant, quæque ab Ecclesiâ requiruntur.

Cano.
Relec. de
Pœnit.
par. 6.

§. VI.

Explicantur errores aliqui qui in modo confitendi penitentium vitio aut ignorantia intercurrunt, confessionemque faciunt difficilem.

29. **A**liæ nonnumquam obuoluuntur penitentibus, in singulari criminum enarratione molestiæ, quæ non quidem ex Sacramenti

*Errores
quidam
Confite-
ntium.*